

Danmarks Kreaturbestand i 1914.

Hvert 5. Aar afholdes de almindelige Kreaturtællinger i Danmark, og den sidste af disse Tællinger fandt Sted den 15. Juli 1914. Om denne Tælling har »Statistiske Efterretninger« i de senere Numre bragt en Del Oplysninger, fra hvilke nedenstaaende Tal er hentede.

Det samlede Antal Heste og Føl i Danmark udgjorte i 1914 ca. 567,000. Fem Aar tidligere var Tallet 535,000, d. v. s. at vor Hestebestand i det sidst forløbne Femaar er stegen med næsten 6 pCt. Der har været Fremgang i alle Amter, størst i de jyske, mindst i Øernes. Ribe Amt staar med den største Tilvækst (11.2 pCt.), Maribo Amt med den mindste (1.0 pCt.).

Den samlede Hestebestand fordelte sig saaledes: 12,000 fandtes i Hovedstaden (København og Frederiksberg), 24,000 i Provinsbyerne og 531,000 i Landdistrikterne. Hestetallet i Byerne var omtrent det samme som i 1909 — hele Tilvæksten falder altsaa paa Landet.

Svinebestanden er gaaet meget stærkt frem i de sidste 5 Aar, fra 1,468,000 i Aaret 1909 til 2,497,000 i Fjor. Forøgelsen er saaledes 1,029,000 eller ikke mindre end 70 pCt.! Baade absolut og relativt har Fremgangen været størst i Jylland — saaledes har Tilvæksten været 101.8 pCt. i Randers og 121.3 pCt. i Aarhus Amt —, men ogsaa paa Øerne er Svinebestanden vokset stærkt, og i intet Amt har Forøgelsen været under 40 pCt.

Hvad Hornkvægbestanden angaar, udgjorde den i 1909 2,254,000 Stkr. og i 1914 godt 2,463,000 Stkr. Der har altsaa været en Fremgang paa ca. 209,000 Stkr. eller lidt over 9 pCt. Denne Forøgelse, over 40,000 Stkr. aarlig, er vel ikke saa stor som i den nærmest foregaaende Tællingsperiode, 1903—09, da den aarlige Forøgelse var ca. 70.000, men den maa dog siges at være betydelig.

Ogsaa for Kvægets Vedkommende har Stigningen været langt stærkere i de jyske Amter end i Øernes. Af den samlede Forøgelse falder over de fire Femtedele paa Jylland, hvor Tallet steg fra 1.328.000 til 1.495.000 eller med 12.6 pCt., medens Øernes Hornkvægbestand kun forøgedes fra 926,000 til 968,000 eller med 4.5 pCt.

Af Hornkvæget var 1.310,000 Køer og Kvier, som har kælvet. Denne, Malkekøernes, Gruppe, er siden 1905 kun vokset med 28,000 Stkr. eller 2.2 pCt. Derimod er der med Hensyn til Malkekøernes Aldersfordeling foregaaet den betydningsfulde Forandring, at Antallet af unge Køer er steget meget stærkt, medens der har været en stærk Tilbagegang for de ældre Aldersklassers Vedkommende. Den samlede Stigning paa 28,000 fremkommer i Virkeligheden ved, at man har udsendt af Bestanden 15,000 gamle Køer paa 10 Aar og derover og 55,000 paa 6—10 Aar og erstattet disse 70,000 med 98,000 unge Køer paa under 6 Aar. Denne Foryngelse af Malkekobestanden er en Fortsættelse af tidligere Bestræbelser (konstaterede ved de foregaaende Tællinger) i samme Retning.

Tyrenes Antal steg i de sidste 5 Aar fra 73,000 til 96,000 eller med 31 pCt.; ogsaa for disses Vedkommende har der været en meget stærk Forøgelse af de yngste Klasser.

Ogsaa Studenes Antal er vokset, fra 58,000 til 68,000 eller med 18 pCt. Af disse findes de 62,000 i Jylland. Størst Udbredelse har Studeholdet i Egnene omkring det vestlige Limfjordsbækken, ligesom der ogsaa findes en Del Stude i Marskegnene ved Ribe.

Faarebestanden var i 1909 727,000, i 1914 514,000, altsaa en forholdsvis betydelig Tilbagegang. Jylland har nu mellem 4 og 5 Gange saa mange Faar som Øerne, 419,000 mod 95,000.

Antallet af Geder blev første Gang optalt i 1881. Der fandtes da kun ca. 9300 Geder og Kid. I 1909 var Tallet 40,300 og i 1914 40,500.

Endelig foreligger der Oplysninger om Hønseholdet. I 1909 var Antallet af Høns og Kyllinger 11.81 Millioner Stkr., i 1914 15.15 Mill. — altsaa en stærk Forøgelse. Henved tre Femtedele af Hønsbestanden findes paa Øerne. For disse var Tilvæksten 29 pCt. fra 1009 til 1914, for Jylland 27 pCt.

Bog anmeldelser.

H. Møllgaard: Stofskiftets Fysiologi. Professoren i Dyrefysiologi ved Landbohøjskolen, *Holger Møllgaard*, har ladet sine Forelæsninger over Stofskiftets Fysiologi mangfoldiggøre i Autografi (trykt som Manuskript) hos Boghandler *Arnold Busck*, Købmagergade 49, København. Bogen tæller 158 Sider og koster 5,50 Kr.

Efter i Indledningen at have givet en Oversigt over Stofskiftefysiologiens Historie behandles »Stofskifteforsøgets Metodik« i et udførligt Afsnit. Derefter gaar Forfatteren ind paa »Stofskifte ved Hunger, ved Optagelse af Næring, samt i Hvile og under Arbejde«. Dette er Bogens interessanteste Afsnit.

I tre mindre Afsnit behandles sluttelig: »Stofaflejring i Organismen«, »Teoretiske Betragtninger over Stofskiftet af organiske Næringsstoffer« og »Stofskiftet af anorganiske Stoffer«.

Fremstillingen er særdeles klar, og Ordningen af Stoffet er god og let overskuelig. Det er lykkedes Forfatteren at forelægge det vanskelige, men yderst interessante, Emne »Stofskiftets Fysiologi« i en saadan Form, at Bogen kan læses med godt Udbytte af Folk med ret elementære Kundskaber i Kemi og Fysiologi. Den maa derfor meget anbefales til de Lærere ved Landbrugsskolerne, som underviser i de Fag, hvori Stofskiftet hos Husdyrene behandles. Men vel oplyste Landmænd vil ogsaa kunne læse Bogen med Udbytte.

Professor *Møllgaards* Forelæsninger over Mælkesekretionen Fysiologi kan købes for 4.50 Kr.

I. Brink Lassen.

En dansk Landmand: Laurits la Cour til Skjærsø. Af *Morten Pontoppidan*. 160 Sider. (G. B. N. F. Københ.).

I 1877 udgav *Frederik Barfod* et ret stort Skrift om »Laurits la Cour og Ellen Kirst. Poulsen«, der vel giver en interessant og varmtfølt Skildring af disse 2 udmærkede Mennesker, men der tillige (som *Pontoppidan* fremhæver) er skreven »med en Vidtløftighed og en vis formløs Sammenhoben af Enkeltheder, som hindrer Overskueligheden og giver det hele Arbejde mere Præget af en Materialesamling end af en udformet Levnedstegning«. Paa Opfordring af Slægterne *la Cour* og *Barfod*

har *Morten Pontoppidan* derfor foretaget en Bearbejdelse af *Fr. Barfods* »Materialesamling«, og Resultatet er blevet det foreliggende lille Skrift.

Det var i 1825, kun 23 Aar gammel, at *Laurits la Cour* købte Herregaarden Skjærsø ved Æbeltoft. Faa Aar efter begyndte der for Landbrudet en lang og lykkelig Udviklingsperiode med nye og mere rationelle Fremgangsmaader, og ikke alene for sin egen Egn, men for en vid Omkreds blev *la Cour* Banebryderen for de fleste af Tidens Forbedringer: han var en bekendt Studeopdrætter*), en Foregangsmand paa Kartoffelavlens og Hededyrkningens Omraader, men særlig havde han sin Styrke i alt, hvad der vedrører en fortrinlig Dyrkning af Jorden — han var i det hele (som *Fr. Barfod* siger om ham) »en saa helstøbt Landmand, som vi kun have set faa«. I al sin Gerning støttedes han af sin dygtige Hustru, og begge var de varmtfølende og sjældent sympatetiske Personer.

Om dette og meget mere læser man med stor Interesse og Fornøjelse i *Pontoppidans* Skrift. Nægtes kan det imidlertid ikke, at Indtrykket af *la Cours* og hans Hustrus Personligheder sikkert vilde have staaet kraftigere i Læserens Bevidsthed, hvis Forfatteren ikke stadig havde anslaaet Lovprisningens Toner. Selv de bedste Personer har jo deres smaa menneskelige Skavanker, men man fristes til at sige, at de her skildrede 2 Mennesker hører hjemme fra før Syndefaldet. Hvor udmærkede de end var, burde de staa for os baade i Lys og Skygge. Nu falder der i Virkeligheden kun saa stærkt et Lys over dem, at deres Personlighedspræg noget udviskes derved.

P. Holt's Lommebog for Landmænd for Aaret 1915. Halvtred-sindstyvende Aargang. (N. C. Roms Forlag. København).

I Aaret 1866 udkom *Holt's* Lommebog for Landmænd for første Gang og er siden da udkommen hvert Aar. Den var ikke den første i sit Slags. Allerede i 1857**) havde Godsejer *A. Valentin* udgivet en Lommebog for Landmænd, der var en, navnlig for de større Landmænd beregnet, nyttig og god Lommebog. Den fik imidlertid kun en kort Levetid, hvorimod *Holt's* Lommebog, der oprindeligt særlig var beregnet for de mindre Landmænd, nu fejrer sit 50 Aars Jubilæum. En Lommebog op-

*) I nærværende Tidsskrift (1860) har han under Mærket »En gammel Studedefeder« skrevet en Afhandling om »Studedefding i Jylland«.

**) Ikke, som andet Steds anført, i 1860.

naar selsagt kun en saa lang Levetid, naar den baade er praktisk indrettet til de daglige Optegnelser og paa omhyggelig Maade bringer de Oplysninger, som det for Landmanden er nødvendigt at kende. Lommebogen er, paa Grund af sine gode Egenskaber, en i mangfoldige Landmandshjem kjær, aarlig tilbagevendende, Gæst, der selvfølgelig ikke her behøver nogen nærmere Presentation.

Der følger med Lommebogen et af Statskonsulent *K. Hansen* forfattet fornøjeligt lille Hefte om vort Landbrugs Udvikling i de sidste 50 Aar, endvidere bringer den et Billede af *P. Holt* med en dertil knyttet Festartikel af *N. C. Rom*. Meget tilbøjelig er man jo ikke til at gaa i Rette med de i Festartikler gængse stærke Udtryk, men ét bør dog anholdes i den foreliggende Artikel, nemlig naar det hedder, at Lommebogen har »en stor Del af Æren« for de i de sidste 50 Aar »gjorte uhyre Fremskridt og derved vundne Velstand«. Dette er dog at skyde for højt over Maalet! Men selv om Lommebogen maa nøjes med, lad os sige, kun en lille Del af Fortjenesten for de skete Fremskridt, er dette ogsaa al Ære værd og berettiger med Rette til at fejre dens Jubilæum.

Jordskyld. Af Dr. phil. *C. N. Starcke*. 261 Sider. (G. B. N. F. Københ.).

Kemisk Undersøgelse over Mælkens Koagulering og Koaglets Opløselighed i Saltvand. Af Professor, Dr. phil. *Orla-Jensen*. 23 Sider. (Særtryk af »Det kgl. d. Videnskabernes Selskabs Forhandlinger«, 1914, Nr. 4. (Københ.).

Statens Redskabsprøver. 1. Beretning. Organisation af Statens Redskabsprøver. Meddelelser fra Nyhedsudvalget. 24 Sider. **2. Beretning.** Arbejdsprøve med Husmandsplove ved Odense 1914. Enkelt- og Nyhedsprøver med forskellige Plove 1914. 51 Sider. (August Bangs Boghandel, Københ.).

Fortegnelse over samtlige Andels- og private Mejerier i Danmark. 2. Udgave. Udarbejdet af Kontoret for Mejeristatistik, Odense, ved *Johannes Kyed*. 72 Sider. Det fremgaar af Fortegnelsen, at der for Tiden findes 1180 Andelsmejerier og 359 private Mejerier i Danmark. (Odense).

Oversigt over de af Danmarks geologiske Undersøgelse i Finansåret 1913—1914 udførte landøkonomiske Arbejder. Udgivet af Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse. 17 Sider. (C. A. Reitzel's Bogh. Københ.).

Mindre Meddelelser.

Bestyrelsesmødet den 18. December 1914 i Det kgl. danske Landhusholdningsselskab. Til Stede var Præsidenterne: Lensgreve *F. Moltke*, Kammerherre *Carl Bech* og Professor *T. Westermann*. Af Bestyrelsesraadet var mødt Dhrr. Gaardejer *H. Andersen*, Højetoftegaard, Etatsraad *Harald Branth*, Professor *B. Bøggild*, Lærer *Chr. Christensen*, Proprietær *C. Hansen*, Gaardejer *J. P. Jensen*, Direktør *H. Junker*, Direktør *Anders Nielsen*, Proprietær *P. Olufsen*, Greve *L. Reventlow*, Lensbaron *Rosenkrantz*, Forpagter *G. F. Schroll*, Forpagter *Selchau Hansen*, Jægermester *F. H. Skov*, Forpagter *Chr. Sonne* og Forpagter *J. Willumsen*.

Da der vil blive givet Meddelelse i Referatet fra Generalforsamlingen om de stedfundne Valg, om Optagelse af nye Medlemmer, om Godkendelse af Selskabets Regnskab for Aaret 1913—14 samt om de forskellige paa Dagsordenen opførte Æmner, som ogsaa findes paa Dagsordenen for Generalforsamlingen, henvises her til Referatet fra denne, hvilket vil blive paabegyndt i Tidsskriftets næste Hefte. Kun skal følgende refereres her:

Efter at Valgenes Udfald var meddelt, udtalte den ledende Præsident, Lensgreve *Moltke* følgende: Af de af Landboforeningerne valgte Medlemmer af Bestyrelsesraadet er der 2, derfratræder med dette Aars Udgang, nemlig Godsejer *G. de Lichtenberg*, Hessel, der blev valgt ind i Raadet i December 1894, og Gaardejer *J. P. Jensen*, Toftegaard, der valgtes i December 1900. Den første har i en lang Aarrække været Medlem af vort Læringleudvalg, den anden er Medlem af vort Belønningsudvalg. Vi skylder dem begge en hjertelig Tak baade for udmærket Arbejde i Udvalgene og for loyalt og behageligt Samarbejde her i Bestyrelsesraadet. Vi vil bevare Dhrr. i venlig Erindring og haaber sikkert, at de vil bevare deres Interesse for vort gamle Selskab.

Foredrag i Landhusholdningsselskabet. Der er foreløbig fastsat følgende 3 Foredrag: Onsdagen den 27. Januar vil Pro-

fessor *Harald Goldschmidt* holde Foredrag om »Rentabilitets-Fodringsforsøg med Malkekøer i Vinteren 1913—14«, Onsdagen den 17. Februar vil Læge *M. Hindhede* holde Foredrag om »Kosten paa Landet og i Byen«, og Onsdagen den 24. Marts vil Professor, Dr. phil. *F. Kolpin Ravn* holde Foredrag om »Bakterierne som Plantefjender«.

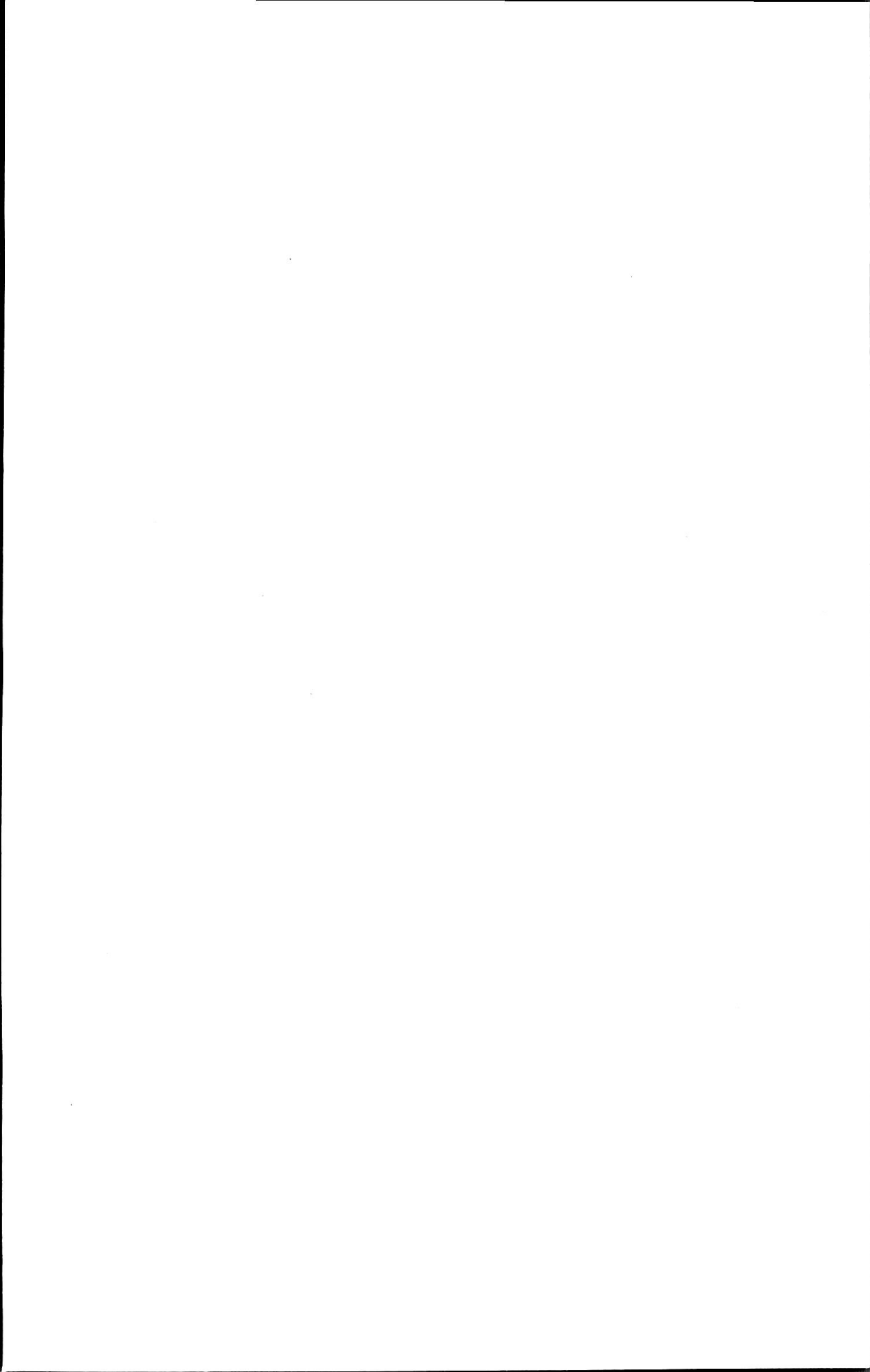
Skovbrugets økonomiske Betydning for Sverige er som bekendt meget stor, Sverige er Evropas skovrigeste Land, og ikke mindre end 52 pCt. af hele Arealet er bevokset med Skov. Efter Sverige følger Rusland med 41 pCt., Tyskland med 26 og Norge med 22 pCt., medens Danmarks Skovareal nu er omtrent en halv Snes Procent.

Efter nogle paa den baltiske Udstilling fremstillede Tavler fremgaar det, i Følge »*Landtmannen*«, at Brutto-Salgsværdierne af de svenske Skoves aarlige Afkastning beregnes til ikke mindre end 572.5 Mill. Kr. De vigtigste Poster er følgende: Skovene leverer af Raavarer til Savværksindustrien for ca. 200 Mill. Kr., til Husanvendelse for ca. 165 Mill. Kr. og til Træmassetilvirkning for 115 Mill. Kr. Skovene bidrager altsaa direkte og indirekte med ca. 1½ Mill. Kr. daglig til det svenske Folks Udkomme.

Skovenes Værdi er beregnet til:

Statsskovene	230.439.000 Kr.
Øvrige offentlige Skove.....	79.104.000 —
Private Skove.....	1.247.651.000 —
	<hr/>
Ialt...	1.557.194.000 Kr.

Skovenes Udstrækning veksler stærkt i de forskellige Len. Saaledes udgør Skovarealet i Västernorrlands og Gäfneborgs Len ikke mindre end 82 pCt. af hele Arealet, men i Malmøhus Len kun 9.5 pCt.

CHR. COLBIORNSEN.

Diest pinx.

W. Jensen sculp.